

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ИНСПЕКТОРАТ КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

гр. София 1000, ул. „Георг Вашингтон” № 17, тел.факс 02/ 9057503

Изх.№ ТП-01-12/16
Дата: 21.02.2017г.

ТЕМАТИЧНА ПЛАНОВА ПРОВЕРКА
НА ИНСПЕКТОРАТА КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

А К Т

ЗА РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗВЪРШЕНА ТЕМАТИЧНА
ПРОВЕРКА
ПО ЗАПОВЕД № ТП-01-12/23.12.2016г. НА ГЛАВНИЯ
ИНСПЕКТОР

относно: практиката на административните съдилища по делата с правно
основание чл.210 от ЗУТ, вр. с чл.64, ал.6 от ЗЕ, при страна лице по
чл.67, ал.2 от ЗЕ.

ОБЩИ ЧАСТИ

Настоящата тематична планова проверка в административните съдилища се извърши на основание чл. 58 от Закона за съдебната власт, и чл.65, ал.2 от ПОДИВССДАЕ, съгласно приетата годишна програма за провеждане на тематични планови проверки от Инспектората към Висшия съдебен съвет на съдилищата, прокуратурите и следствените отдели в окръжните прокуратури за 2016г. и Заповед № ТП-01-12/23.12.2016г. на главния инспектор на Инспектората към Висшия съдебен съвет. Проверката се осъществи от инспектор Игнат Георгиев и експертите Атанас Попов и Кирил Генов.

Проверяван период

Проверката обхваща периода от 01.01.2007г. до 31.12.2016г.

Обхват на проверката

Проверката включва установяване на практиката на административните съдилища по делата с правно основание чл.210 от ЗУТ, вр. с чл.64, ал.6 от ЗЕ, при страна лице по чл.67, ал.2 от ЗЕ.

Цел на проверката

Проверката има за цел обобщаване, анализиране и уеднаквяване на практиката на административните съдилища по делата с правно основание чл.210 от ЗУТ, вр. с чл.64, ал.6 от ЗЕ, при страна лице по чл.67, ал.2 от ЗЕ.

Предмет на проверката

Проверка на съдебните актове постановени от административните съдилища по делата с правно основание чл.210 от ЗУТ, вр. с чл.64, ал.6 от ЗЕ, при страна лице по чл.67, ал.2 от ЗЕ.

Задача на проверката

Задачата на проверката е определена, съгласно приетата от Инспектората към Висшия съдебен съвет Методика за провеждане на проверки на органите на съдебната власт, от екипи на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

Метод на извършване на проверката

Непосредствена проверка на съдебните актове по делата правно основание чл.210 от ЗУТ, вр. с чл.64, ал.6 от ЗЕ, при страна лице по чл.67, ал.2 от ЗЕ; анализ на проверената документация; обобщаване и уеднаквяване на практиката по посочените дела.

КОНСТАТАЦИИ ПРИ ИЗВЪРШВАНЕ НА ПРОВЕРКАТА

Проверката обхваща практиката на всички административни съдилища в Република България по делата с правно основание чл.210 от ЗУТ, вр. с чл.64, ал.6 от ЗЕ, при страна лице по чл.67, ал.2 от ЗЕ. На основание заповедта за проверката и чл.59 от Закона за съдебната власт бяха изискани от съдилищата справки за броя образувани дела с посоченото основание за периода 2007г.-2016г. и копия от постановените по тях съдебни решения. След постъпване на изисканите книжа бе установено, че административни дела от посочения вид са образувани и приключени с решения както следва:

- Административен съд Ямбол – 15 дела;
- Административен съд Хасково – 19 дела;
- Административен съд Добрич – 1 дело;
- Административен съд Смолян – 1 дело;
- Административен съд София област – 1 дело.
- Административен съд Монтана – 1 дело.

По всички 37 дела за страна, лице по чл.67, ал.2 от ЗЕ е конституирано електроразпределително дружество опериращо на територия, попадаща под юрисдикцията на съответния съд. Делата са образувани по оспорвания от съответните електроразпределителни дружества на решенията на комисията по чл.210 от ЗУТ за определяне на обезщетение, във връзка с възникнал сервитут върху имот, публична общинска собственост. Съгласно законодателната уредба на чл.64 от Закона за енергетиката при разширение на съществуващи и при изграждане на нови въздушни и подземни електропроводи, на надземни и подземни хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия, топлопроводи, газопроводи, нефтопроводи и нефтопродуктопроводи в полза на лицата, които ще изградят и експлоатират енергийния обект възникват сервитути. Посочени са видовете сервитути и правата на титуляра на сервитута. Като задължение на последният в ал.4 на същия законов текст е уредено, че сервитутите възникват след като титулярът на сервитута изплати еднократно обезщетение на собственика на имота, върху който е възникнал сервитута и на носителите на други вещни права върху засегнатия имот. Съгласно чл.64, ал.6 от ЗЕ, определянето на размера на обезщетенията се извършва по реда на чл.210 от Закона за устройство на територията, по пазарни цени, определени от комисия, назначена от кмета на общината, или по взаимно съгласие на страните с оценка от лицензиран оценител. Лицата, които ще изградят и експлоатират енергийния обект, които са и лицата по чл.67, ал.2 от Закона за енергетиката, имат право безвъзмездно да използват мостове, пътища, улици, тротоари и други имоти - публична собственост, за прокарване, скачване, преминаване и поддържане на въздушни и подземни електропроводи, газопроводи, топлопроводи, водопроводи за енергийни цели, нефтопроводи и нефтопродуктопроводи, като осигуряват

техническата безопасност и предприемат мерки за недопускане на щети. По така описаната законова уредба се установи различна практика на административните съдилища, разглеждащи дела с предмет, оспорвания от енергийни дружества на обезщетенията за учредените сервитути върху имоти публична собственост. Съдебната практика в различните съдилища е следната:

Административен съд Смолян

В Административен съд Смолян е било образувано и разгледано едно дело с посочения предмет. По адм.д. №377/2009г. съдът приема, че жалбата на електроразпределителното дружество против оценка на сервитут, определена по чл.210 от ЗУТ е неоснователна тъй като такава не е извършвана върху частта от имота представляваща публична общинска собственост. По посочената причина жалбата на „ЕВН” АД гр. Пловдив, в частта касаеща обжалване на обезщетение за сервитут на имот публична общинска собственост е оставена без разглеждане като недопустима.

Административен съд Ямбол

В Административен съд Ямбол са били образувани и решени **15** дела с правно основание чл.210 от ЗУТ, вр.чл.64, ал.6 от ЗЕ, при страна лице по чл.67, ал.2 от ЗЕ. По адм.д. №№ 238/14г; 106/15г; 151/15г; 152/15г; 73/15г; 22/16г; 23/16г; 28/16г. разгледани от трима различни докладчици, съдът приема, че **възникването на сервитути** в полза на лицата по чл.67, ал.2 от ЗЕ върху имоти публична собственост следва да бъде **възмездно**. Съдът счита, че разпоредбата на чл.67, ал.2 от ЗЕ, съгласно която лицата по чл.62, ал.1 и чл.64, ал.1 от ЗЕ имат право безвъзмездно да използват имоти публична собственост за прокаране, скачване, преминаване и поддържане на различни енергийни съоръжения е неприложима относно възникването на сервитута.Посочената норма намира приложение при вече уредено право на сервитут и няма отношение към процедурата по възникването му. Предпоставките, условията и реда за възникване на сервитута са уредени с нормата на чл.64, ал.1-6 от ЗЕ, като съобразно изричното изискване на разпоредбата на чл.64, ал.4, т.2 от ЗЕ, титулярът на сервитута следва да изплати еднократно обезщетение на собственика на имота , върху който е възникнал сервитута. В този смисъл разпоредбата на чл.67, ал.2 от ЗЕ не е специална по отношение на чл.64, ал.4 от ЗЕ, а урежда друг вид правоотношения. На основание тези съждения, съдът оставя без уважение оспорванията на енергийните дружества за незаконосъобразност на решението на комисията по чл.210 от ЗУТ за определяне на обезщетение за възникване на сервитут върху имоти публична собственост.

На противоположно становище са други съдебни състави от Административен съд Ямбол. По адм.д. №№ 496/11г; 497/11г; 130/15г; 141/15г; 150/15г; 79/16г; 117/16г., разгледани също от различни докладчици, съдът приема, че **възникването на сервитут върху имоти публична собственост в полза на лицата по чл.67, ал.2 от ЗЕ е безвъзмездно.** Съдът счита, че нормата на чл.67, ал.2 от ЗЕ е специална по отношение на разпоредбата на чл.64, ал.4, т.2 от ЗЕ и изключва възмездния характер на особеното ограничено вещно право. Безвъзмездността на сервитута се простира не само върху използването му, но и върху възникването му. Отделянето на възникването на едно право от неговото упражняване според съдебните състави, е логически и правно необосновано и не намира законова опора. След като специалната норма предвижда осъществяването на сервитута безвъзмездно, не е обосновано учредяването му да има възмезден характер, тъй като се обезмисля въведеното изключение от общото правило за възмездност при учредяване на права. Довод в подкрепа на това съждение е и обстоятелството, че законодателят е съобразил изключението по чл.67, ал.2 от ЗЕ и с особения режим на публичната общинска собственост, която има преди всичко обществен характер и служи за задоволяване на обществен интерес. Предвид посочените заключения, съдът уважава оспорванията на енергийните дружества за незаконосъобразност на решението на комисията по чл.210 от ЗУТ за определяне на обезщетение за възникване на сервитут върху имоти публична собственост и ги отменя.

Административен съд Хасково

В Административен съд Хасково са били образувани и решени 19 дела с правно основание чл.210 от ЗУТ, вр.чл.64, ал.6 от ЗЕ, при страна лице по чл.67, ал.2 от ЗЕ. По адм.д №№ 26/14г; 75/14г; 541/14г; 637/14г; 822/14г; 45/15г; 221/15г; 821/14г; 627/15г. съдът приема, че нормата на чл.67, ал.2 от ЗЕ урежда право на безвъзмездно използване на имоти публична собственост във връзка с упражняване на сервитута, но не е относима към учредяването му. Последното следва да бъде възмездно, независимо от субекта на сервитутното право. В този смисъл нормата на чл.67, ал.2 от ЗЕ не е специална по отношение разпоредбата на чл.64, ал.4, т.2 от същия закон, а урежда друг вид правоотношения и е неприложима към фактическия състав на възникване на сервитути в полза на енергийни дружества върху имоти публична собственост. Предвид посоченото заключение, съдът оставя без уважение оспорванията на енергийните дружества за незаконосъобразност на решението на комисията по чл.210 от ЗУТ за определяне на обезщетение за възникване на сервитут върху имоти публична собственост.

Други съдебни състави, както и в Административен съд Ямбол, застъпват противоположно становище. По адм.д. №№ 20/14г; 27/14г; 76/14г; 375/14г; 220/14г; 243/15г; 336/15г; 337/15г; 423/15г; 505/15г; 26/16г. различните съдебни състави приемат, че регламентираното в чл.67, ал.2 от ЗЕ право на лицата изграждащи съответните енергийни обекти, да използват безвъзмездно имоти публична собственост буквално преповтаря определението на чл.64, ал.2, т.2 от ЗЕ, според която сервитут е „право на прокарване на подземни електропроводи и др.” Поради това нормата на чл.67, ал.2, която систематически е разположена в Раздел II, „Сервитути” на ЗЕ, следва да се приема като специална по отношение на чл.64 от ЗЕ. В случаите когато сервитутите попадат в имоти публична собственост, тази специална норма дерогира приложението на чл.64, ал.4 от ЗЕ и по отношение на собственика не се дължи изплащане на еднократно обезщетение като предпоставка за възникването му. Предвид посочените заключения, съдът уважава оспорванията на енергийните дружества за незаконосъобразност на решението на комисията по чл.210 от ЗУТ за определяне на обезщетение за възникване на сервитут върху имоти публична собственост и ги отменя.

Административен съд Добрич

В Административен съд Добрич е образувано и решено едно административно дело с горепосочения предмет. По адм.д. № 644/14г., образувано по оспорване на енергоразпространително дружество опериращо на територията на област Добрич, съдът приема, че нормата на чл.67, ал.2 е относима към правото на безвъзмездно използване на имоти публична собственост във връзка с упражняване правото на сервитут, но не касае възникването му. Поради това, разпоредбата на чл.67, ал.2 от ЗЕ не е специална по отношение на тази на чл.64, ал.4 от същия закон, а урежда друг вид отношения. Съдът счита, че възникването на сервитут върху имот публична собственост в полза на лица по чл.67, ал.2 от ЗЕ следва да бъде възмездно. С оглед изложеното заключение съдът оставя без уважение оспорванията на енергийните дружества за незаконосъобразност на решението на комисията по чл.210 от ЗУТ за определяне на обезщетение за възникване на сервитут върху имоти публична собственост.

Административен съд София-област

В Административен съд София-област е образувано и решено едно дело с горепосочения предмет. Адм.д. № 211/16г. е образувано по жалба на „ЧЕЗ”АД против решение на комисия по чл.210 от ЗУТ за оценка на сервитутно право, включващо имоти публична собственост. Съдът приема, че разпоредбата на чл.67, ал.2 от ЗЕ касае

упражняването на правото на сервитут върху имот публична собственост, но не и придобиването му. Последното е възмездно и намира правното си основание в разпоредбата на чл.64 от ЗЕ. В този смисъл едната правна норма не е специална по отношение на другата, тъй като урежда различни правоотношения свързани, или с възникването на сервитут, или с упражняването му. Предвид изложеното заключение съдът оставя без уважение оспорването на енергийното дружество за незаконосъобразност на решението на комисията по чл.210 от ЗУТ за определяне на обезщетение за възникване на сервитут върху имоти публична собственост.

Административен съд Монтана

В Административен съд Монтана е образувано и решено 1 дело с правно основание чл.210 от ЗУТ, вр.чл.64, ал.6 от ЗЕ, при страна лице по чл.67, ал.2 от ЗЕ. Делото е образувано по оспорване на ЧЕЗ АД против решение на комисия по чл.210 от ЗУТ, за оценка на сервитутно право, включващо имоти публична собственост. Съдът приема, че разпоредбата на чл.67, ал.2 от ЗЕ касае упражняването на правото на сервитут върху имот публична собственост, но не и придобиването му. Последното е възмездно и намира правното си основание в разпоредбата на чл.64 от ЗЕ. В този смисъл едната правна норма не е специална по отношение на другата, тъй като урежда различни правоотношения свързани, или с възникването на сервитут, или с упражняването му. Предвид изложеното заключение съдът оставя без уважение оспорването на енергийното дружество за незаконосъобразност на решението на комисията по чл.210 от ЗУТ за определяне на обезщетение за възникване на сервитут върху имоти публична собственост.

Върховен административен съд

След изменението на чл.215, ал.7 от ЗУТ/ ДВ. бр.101/15г./ делата от посочения вид подлежат на инстанционен контрол от Върховния административен съд. Към настоящия момент касационни жалби са подадени против решенията по адм.д. № 22/2016г. и адм.д. №28/2016г. по описа на Административен съд Ямбол и против решение по адм.д. № 70/2016г. по описа на Административен съд Монтана. Образувани са съответно в касационни дела №№ 6177/2016г; 6990/2016г. и 6749/17г. Делата са разгледани от три различни касационни състава. Последните приемат, че при попадане на учредените по силата на чл.64, ал.2, т.2 от ЗЕ сервитути, в имот публична собственост, е приложим режимът по чл.67, ал.2 от ЗЕ, който дерогира общото правило по чл.64, ал.4 от същия закон,

за изплащане на еднократно обезщетение, като предпоставка за възникването им. Касационните състави считат, че както ползването на сервитути върху имоти публична собственост е безвъзмездно, така е безвъзмездно и възникването им за лицата по чл.67, ал.2 от Закона за енергетиката. В решението по адм.д. № 6749/16г. е изтъкнат и довод в подкрепа на изложеното становище, че имотите-публична собственост са предназначени за обществено ползване и не могат да бъдат предмет на възмездни сделки съгласно чл.7, ал.2 от ЗОБС, т.е. са изключени от гражданския оборот.

С оглед гореизложените фактически констатации се налагат следните

ИЗВОДИ :

Проверката по делата с правно основание чл.210 от ЗУТ, вр. с чл.64, ал.6 от ЗЕ, при страна лице по чл.67, ал.2 от ЗЕ установи противоречива практика не само в отделните административни съдилища, но и между различните състави на съдилищата. Част от съдебните състави считат, че учредяването на сервитути върху имоти публична собственост на лица по чл.67, ал.2 от ЗЕ следва да бъде възмездно, за разлика от упражняването на правото на сервитут което е безвъзмездно по силата на чл.64, ал.4, т.2 от същия закон. Те приемат, че нормата на чл.67, ал.2 от ЗЕ не е специална по отношение разпоредбата на чл.64, ал.4, т.2 от същия закон, а урежда други правоотношения. Поради изложената причина оставят без уважение направените оспорвания на решенията на комисииите по чл.210 от ЗУТ.

Друга част от съдебните състави приемат, че нормата на 67, ал.2 от ЗЕ е специална по отношение разпоредбата на чл.64, ал.4, т.2 от същия закон и изключва възмездния характер на особеното ограничено вещно право. Безвъзмездността на сервитута се простира не само върху използването му, но и върху възникването му.Отделянето на възникването на едно право от неговото упражняване, според тези съдебни състави, е логически и правно необосновано и не намира законова опора. След като специалната норма предвижда осъществяването на сервитута безвъзмездно, не е обосновано учредяването му да има възмезден характер, тъй като се обезмисля въведеното изключение от общото правило за възмездност при учредяване на права. Довод в подкрепа на това съждение е и обстоятелството, че законодателят е съобразил изключението по чл.67, ал.2 от ЗЕ и с особения режим на публичната общинска собственост, която има преди всичко обществен характер и служи за задоволяване на обществен интерес. Поради изложените причини тези съдебни състави уважават оспорванията на решението на комисията по чл.210 от ЗУТ за определяне на обезщетение за възникване на сервитут върху имоти публична собственост.

Така установената противоречива практика следва да бъде отстранена и съобразена с практиката на Върховния административен съд, колкото и ограничена да е тя. Обстоятелството, че три различни състава на касационната инстанция са се произнесли в полза на безвъзмездното възникване на сервитути, върху имоти публична собственост, относно лицата по чл.67, ал.2 от ЗЕ, показва, че вече съществува единно мнение по въпроса. Необходимо е практиката на административните съдилища по посочените дела да бъде уеднаквена, съобразно становището на ВАС. Уеднаквяването на съдебната практика на съдилищата ще доведе до еднаквото правоприлагане към различните субекти и съответно до предвидимост на правосъдието.

На основание гореизложените изводи и с оглед правомощията си по чл. 58, ал. 2 от ЗСВ, Инспекторатът към ВСС дава следните

ПРЕПОРЪКИ:

I. Председателите на Административен съд Ямбол, Административен съд Хасково, Административен съд Смолян, Административен съд София област, Административен съд Добрич и Административен съд Монтана да упражнят правомощието си по чл.93, ал.1, т.5 от ЗСВ и свикат общо събрание, на което съдиите да бъдат запознати с констатациите, изводите и препоръките по този Акт.

II. На събранието да бъде обсъден следния въпрос:

1. Уеднаквяване на съдебната практика по делата с правно основание чл.210 от Закона за устройство на територията, вр. с чл.64, ал.6 от Закона за енергетиката, при страна лице по чл.67, ал.2 от Закона за енергетиката и съобразяването и с практиката на Върховния административен съд.

СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ:

Настоящият акт да се изпрати на председателите на Административен съд Ямбол, Административен съд Хасково, Административен съд Смолян, Административен съд София област, Административен съд Добрич и Административен съд Монтана, които в едномесечен срок от получаването му изпълнят препоръката, като за

решението на общото събрание по поставения въпрос бъде уведомен главния инспектор на Инспектората към ВСС.

След изтичане на срока по чл. 58, ал. 3, изр. 2-ро ЗСВ – при липса на постъпили възражения, а при постъпили такива – след произнасянето на главния инспектор на ИВСС по тях, копие от акта, ведно с възраженията и решенията по тях на главния инспектор, да се изпратят на председателя на Върховния административен съд и на представляващия Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет на електронен носител.

ИНСПЕКТОР:

ИГНАТ ГЕОРГИЕВ

